

**Ключевые слова:** *выраженность мясных форм, морфологический состав полутуш.*

**Ugnivenko A.N. MORPHOLOGIC CONTENT OF SEMI-CARCASSES OF STIRKS OF AT DIFFERENT EXPRESSIVENESS OF MEATY FORMS**

*Morphological content of semi-carcasses of stirks of Ukrainian meat breed was investigated depending on expressiveness of their meaty forms. Animals with more expressed meaty forms in semi-carcass had more muscular and fat tissues and fewer bones.*

**Key words:** *expressiveness of meaty forms, morphological content of semi-carcasses.*

Дата надходження до редакції: 07.09.2015 р.

Рецензент, д.с.-г.н., доцент М. Я. Кривенюк

УДК 636. 52/58.081

**РІСТ І РОЗВИТОК РЕМОТНОГО МОЛОДНЯКУ КУРЕЙ  
ЯЄЧНОГО НАПРЯМКУ ПРОДУКТИВНОСТІ КРОСУ ІЗА БРАУН  
В УМОВАХ ПІВДНЯ УКРАЇНИ**

**О. В. Щербина**, к.с.-г.н., ДВНЗ «Херсонський державний аграрний університет».

*Представлені результати оцінки ремонтного молодняку птиці кросу Іза браун в умовах півдня України.*

**Ключові слова:** *крос, Іза браун, клас розподілу, плюсна, результати оцінки.*

**Постановка проблеми.** Використання високоцінного генофонду ліній і кросів курей селекції провідних фірм світу є одним із основних чинників, що сприяють підвищенню ефективності вітчизняного виробництва яєць.

Селекційний ефект при поліпшенні існуючих ліній і кросів птиці у великій мірі залежить від якості птиці, яка використовується для відтворення наступної генерації та інтервалу між генераціями.

З метою поліпшення стану птахівництва на півдні України господарствами різних форм власності було придбано різноманітну племінну продукцію кращих західних фірм. В цьому зв'язку вирішення проблеми найбільш повної реалізації генетичного потенціалу птиці імпортованих кросів в нових умовах експлуатації буде являтися запорукою отримання високих показників продуктивності.

Головним завданням у птахівництві є підтримання та вдосконалення племінних якостей власних генетичних (племінних) ресурсів та виробництво і реалізація племінної продукції.

**Стан вивчення проблеми.** У вітчизняній науці досить є пріоритетним вивчення закономірностей росту тварин. Дослідженнями рядом вчених [2, 3, 4] розглянуто ритмічність, компенсаторність росту, вікові зміни в інтенсивності росту, які в попередні роки були основою для спрямованого вирощування молодняку. Натомість недостатньо інформації що до проведення детальної розробки визначення нових, удосконалених критеріїв оцінки онтогенетичних змін у формуванні організму птиці та динаміки інтенсивності росту. Основними показниками оцінки енергії росту є данні

абсолютного, відносного і середньодобового приросту. Тому першим аспектом дослідження процесів росту і розвитку є розробка нових критеріїв визначення інтенсивності росту виходячи зі змін в рівні відносного приросту в суміжні вікові періоди. Започатковані дослідження в цьому напрямку були Ю. К. Свеченим [5], ним було запропоновано показник інтенсивності формування організму як різницю між першим і другим суміжним віковим періодом. Це стало підґрунтям відносити тварин до повільно, помірно і швидкоформуємих відповідно збільшення показника інтенсивності формування. На цьому принципі іншими дослідниками В. П. Коваленко, В. П. Бородаєм і С. Ю. Болілою [6] були розроблені показники рівномірності і напруги росту, які і нині широко використовуються в дослідженнях інших вчених.

**Матеріали і методи.** Дослідження проводились у виробничих умовах птахофабрики "Чорнобаївська" Білозерського району Херсонської області. Підприємство посідає одне із провідних місць у птахівництві на півдні України, яке забезпечує повну механізацію та автоматизацію всіх процесів вирощування, утримання та годівлі.

Матеріалом для досліджень були курчатка кросу Іза браун яєчного напрямку продуктивності, птиця відноситься до кросів з коричневою шкаралопою яєць.

На початку періоду птицю було диференційовано на класи за живою масою і довжиною плесна. Упродовж періоду вирощування враховували показники живої маси і збереженості поголів'я.

Таблиця 1

**Схема експериментальних досліджень**

Класи за живою масою, г.	$\bar{X} - 0,30\sigma(-)$		$\bar{X} + 0,30\sigma(+)$	
Класи за довжиною плесна, см.	$\bar{X} - 2,3\sigma(-)$	$\bar{X} + 2,3\sigma(+)$	$\bar{X} - 2,3\sigma(-)$	$\bar{X} + 2,3\sigma(+)$
Поголів'я птиці, гол.	40	40	40	40

Результати досліджень оброблено за допомогою методів варіаційної статистики [1].

**Результати досліджень.** Нами були про-

ведені дослідження за динамікою живої маси та збереженості курчат за різними класами розподілу (табл. 2)

Таблиця 2

**Динаміка живої маси та збереженість курчат за різними класами розподілу, г., %**

Вік, днів	Клас птиці					
	контроль	M <sup>-</sup> M <sup>-</sup>	M <sup>-</sup> M <sup>+</sup>	M <sub>0</sub> M <sub>0</sub>	M <sup>+</sup> M <sup>-</sup>	M <sup>+</sup> M <sup>+</sup>
1	33,9±0,21	27,2±0,07	27,1±0,06	30,7±0,28	35,0±0,50	35,1±0,40
10	46,3±,19	42,2±0,05	41,5±0,27	43,3±0,27	46,6±0,22	47,4±0,50
20	69,6±0,17	68,6±0,36	61,7±0,33	66,6±0,40	71,0±0,64	71,2±0,61
30	119,3±1,38	102,6±0,19	102,8±0,58	116,4±1,13	144,6±7,94	124,5±1,24
40	246,7±5,79	146,5±0,82	150,1±1,69	240,0±4,59	300,5±8,01	282,9±2,62
50	333,7±6,90	211,6±3,53	214,8±3,37	328,5±5,63	401,8±10,2	403,8±7,59
60	455,4±5,61	355,9±5,21	365,8±6,61	445,0±4,92	509,7±9,24	504,2±8,99
70	573,3±6,30	477,2±4,52	485,5±5,07	561,9±5,01	636,2±10,11	639,7±7,01
80	709,6±5,70	646,6±6,02	651,3±4,94	693,4±4,6	742,4±14,02	784,9±12,94
90	866,0±7,02	877,2±10,28	868,6±13,98	867,2±3,91	890,5±12,45	971,3±13,43
<b>Збереженість,%</b>	<b>95,9</b>	<b>96,5</b>	<b>96,2</b>	<b>96,2</b>	<b>98,6</b>	<b>96,7</b>

Перевага за живою масою на протязі всього періоду вирощування спостерігалась у птиці класу M<sup>+</sup>M<sup>-</sup>, M<sup>+</sup>M<sup>+</sup> в порівнянні до контролю. Починаючи з добового віку перевага в класі M<sup>+</sup>M<sup>+</sup> склала 1,1 г., клас M<sup>+</sup>M<sup>+</sup> у добовому віці мав перевагу на 1,2 г, починаючи з четвертої декади розсортовані курчатка досить швидко нарощують живу масу, ця тенденція зберігалась до кінця періоду вирощування і склала наприкінці періоду вирощування в класі M<sup>+</sup>M<sup>+</sup> досить високий результат переважаючи контроль на 105,3г. В групах класу M<sup>-</sup>M<sup>-</sup>, M<sup>-</sup>M<sup>+</sup> і M<sub>0</sub>M<sub>0</sub> курчатка до третьої декади вирощування мали незначні відставання від контрольної групи на 1-16,7г, досить суттєві відставання за живою масою спостерігаються у груп M<sup>-</sup>M<sup>-</sup>, M<sup>-</sup>M<sup>+</sup> в порівнянні до контролю, вони були нижчі на 58,3 – 122,1г, ця динаміка була

відмічена до восьмої декади. Наприкінці періоду вирощування в вище згаданих групах ми спостерігаємо вирівнювання і незначну перевагу над контролем на 1,2- 11,2г.

Абсолютний приріст наприкінці періоду вирощування ремонтного молодняка склав у птиці класу M<sup>-</sup>M<sup>-</sup> - 230,53г. при збереженості поголів'я 96,5%; M<sup>-</sup>M<sup>+</sup> - 217,29г., збереженість склала 96,5%; M<sub>0</sub>M<sub>0</sub> – 173,77г. (96,2%); M<sup>+</sup>M<sup>-</sup> - 148,07г. (98,6%); M<sup>+</sup>M<sup>+</sup> - 186,40 г. (96,7%), перевага за збереженістю у порівнянні з контрольною групою відмічена у курчат за всіма класами розподілу ≈ на 1,2%.

В ході досліджень нами було визначено середньодобовий приріст курчат в рівновагових угрупованнях (табл. 3).

Таблиця 3

**Середньодобовий приріст курчат, г.**

Вік, днів	Клас птиці					
	контроль	M <sup>-</sup> M <sup>-</sup>	M <sup>-</sup> M <sup>+</sup>	M <sub>0</sub> M <sub>0</sub>	M <sup>+</sup> M <sup>-</sup>	M <sup>+</sup> M <sup>+</sup>
1	-	-	-	-	-	-
10	1,37	1,66	1,60	1,40	1,28	1,36
20	2,33	2,64	2,02	2,33	2,44	2,38
30	4,97	3,40	4,11	4,98	7,36	5,33
40	12,74	4,39	4,73	12,36	15,59	15,84
50	8,70	6,51	6,47	8,85	10,13	12,09
60	12,17	14,43	15,10	11,65	10,79	10,04
70	11,79	12,16	11,97	11,69	12,65	13,55
80	13,63	16,94	16,58	13,15	10,62	14,52
90	15,64	23,06	21,73	17,38	14,81	18,64

При вивченні середньодобових приростів курчат визначено, що він був досить не рівномірним. У перші дві декади вирощування значення середньодобових приростів були майже на одному рівні у всіх групах. З третьої по п'яту декаду вирощування відставання від контрольної групи відмічається в групах класу M<sup>-</sup>M<sup>-</sup> і M<sup>-</sup>M<sup>+</sup> на 12 г. і 11,3 г. відповідно, курчатка класу M<sup>+</sup>M<sup>-</sup> і M<sup>+</sup>M<sup>+</sup> мали перевагу на 6,74 г., 6,92 г. відповідно. Середньодобовий приріст модальної групи знаходився на рівні контролю.

Стабілізація швидкості росту за всіма кла-

сами розподілу спостерігається у шостій і восьмій декаді вирощування в групах M<sup>-</sup>M<sup>-</sup>; M<sup>-</sup>M<sup>+</sup>; M<sub>0</sub>M<sub>0</sub>; M<sup>+</sup>M<sup>+</sup> - 23,06 г., 21,73 г., 17,38 г., 18,64 г. відповідно, ці показники переважали значення в контрольній групі. Найнижче значення середньодобового приросту ми спостерігали лише в групі M<sup>+</sup>M<sup>-</sup> але не суттєво в порівнянні з контролем на 0,8 г..

Середньодобовий приріст живої маси курчат за весь період вирощування знаходився на рівні контрольної групи (9,26г.) в групах: M<sup>-</sup>M<sup>-</sup> - 9,46 г.; M<sup>-</sup>M<sup>+</sup> - 9,37 г.; M<sub>0</sub>M<sub>0</sub>- 9,31 г.; M<sup>+</sup>M<sup>-</sup> - 9,51 г., а клас M<sup>+</sup>M<sup>+</sup> мав незначну перевагу від контролю

на 1,5 г.

**Висновки:** Проведені дослідження показали, що ремонтний молодняк має досить стабільний генетичний потенціал. При виборі кросу є необхідність використовувати інформацію, одержану на конкурсних випробуваннях. Для ефективного використання яєчних кросів слід створюва-

ти їм необхідні умови годівлі та утримання згідно з рекомендаціями фірми – постачальника. Генетичний потенціал ремонтного молодняку дослідного кросу, в умовах півдня України, проявляється на високому рівні при створенні умов для подальшого вдосконалення птиці заводськими методами.

#### **Список використаної літератури:**

1. Плохинский Н. А. Математические методы в биологии. – М.: Изд-во МГУ, 1978. – 266 с.
2. Свечин К.Б. Индивидуальное развитие сельскохозяйственных животных / К.Б.Свечин. – К.: Урожай, 1976. – 285с.
3. Колесник Н. Н. Генетика живой массы скота. / Н. Н. Колесник – К.: Урожай, 1985.
4. Федоров В. И. Рост, развитие и продуктивность животных. / В. И. Федоров. – М.: Колос, 1973. – 276с.
5. Свечин Ю. К. Прогнозирование продуктивности животных в раннем возрасте / Ю. К. Свечин // Вестник с-х. науки. – 1985. - №4. – С.103-108
6. Коваленко В. П. Прогнозирование племенной ценности птицы по интенсивности процессов раннего онтогенеза / В. П. Коваленко, С. Ю. Болелая, В. П. Бородай // Цитология и генетика. – К.: - 1998. – Т.32, №3. – С. 88-92

#### **Щербина, О. В. РОСТ И РАЗВИТИЕ РЕМОТНОГО МОЛОДНЯКА КУР ЯИЧНОГО НАПРАВЛЕНИЯ ПРОДУКТИВНОСТИ КРОССА ИЗА БРАУН В УСЛОВИЯХ ЮГА УКРАИНЫ**

*Представлены результаты исследований по оценке ремонтного молодняка птицы яичного направления кросса Иза браун, дифференцированной по живой массе и величине плюсны в условиях юга Украины.*

**Ключевые слова:** кросс, Иза браун, класс распределения, плюсна, результаты оценки.

#### **Scherbina, O. V. GROWTH AND DEVELOPMENT OF REPAIR SAPLING OF CHICKENS OF EGG DIRECTION THE PRODUCTIVITY CROSS-COUNTRY RACE IZA BRAUN IN THE CONDITIONS SOUTH OF UKRAINE**

*The results of marks of poultry cross Isa Brown are given in conditions of Ukraine.*

**Key words:** cross, Isa Brown, distribution class, metatarsus, results of marks.

Дата надходження до редакції: 03.09.2015 р.

Рецензент, д.с.-г.н., професор Л.М.Хмельничий

УДК 636.2:636.03

#### **ОЦІНКА ТА РОЗПОДІЛ КОРІВ ЗА ВИРОБНИЧИМИ ТИПАМИ**

**О. А. Ордіховська**, к.с.-г.н., доцент, Вінницький національний аграрний університет

*З метою встановлення впливу будови тіла на продуктивність корів були проведені дослідження виробничих типів. Так за індексами будови тіла корови молочного типу наближаються до екстер'єрно-конституціонального типу, який характерний для спеціалізованих молочних порід, зокрема голштинської. У порівнянні з іншими типами вони мають більші індекси високоногості, розтягнутості, ейросомії-лептосомії та значно більші габаритні розміри, а саме відповідно: 49,1; 126,3; 326,9; 508,2 проти у даній послідовності 46,1; 124,1; 309,3; 497,9 у корів молочно-м'ясного типу.*

*Корови виробничих типів значно відрізняються між собою за живою масою і молочною продуктивністю. Корови молочного типу за надоєм за 305 днів переважають тварин наближеного до молочного типу на 974 кг і молочно-м'ясного типу на 2297 кг, за вмістом жиру відповідно на 0,04 і 0,15%.*

*Економічна ефективність показала що виручка від реалізації молока молочний тип корів переважає над наближеним до молочного більше як на 25,9%, за чистим прибутком на 47,74%, над молочно-м'ясним - на 95,0% і чистим прибутком на 278%, за рівнем рентабельності відповідно на 15,5% і 65,6%.*

**Ключові слова:** корови, виробничі типи, конституція, молоко, продуктивність, відбір.

Особливе місце в розв'язанні продовольчої проблеми на регіональному, національному та світовому рівнях належать сільському господарству. Забезпечення динамічного стабільного й водночас достатньо ефективного розвитку галузі

тваринництва – одне з актуальних і невідкладних завдань економічної політики молоді української держави [1, 3, 4].

Найголовніше завдання селекції – це перетворення індивідуальних якостей високоцінної

**Вісник Сумського національного аграрного університету**